

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo

Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, M.DC.LXXXIX.

Cap. CXLV. Quando filiæ dos fuit constituta intra dilationem soluenda, qua durante interesse dotis promissum fuit ad rationem sex pro quolibet centenario, vsque ad tempus, seu conditionem præfixam, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98388](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98388)

huiusmodi donationem in legitimam, sibi mortuo patre debitam super bonis avi: ut tradit Cancr. lib. var. resol. c. 3. de legitima, n. 62. ubi bene explicat: Paul. de Montepic. l. in quartam, n. 239. dicens ita tenendum esse, quamvis Doctores nonnulli magnæ autoritatis aliter sentiant.

Igitur tertio loco videndum est, utrum donatio, de qua agitur, fuerit transmissa ad liberos dicti donatarii tanquam liberos, an tanquam hæredes?

4 Videtur quod tanquam ad liberos, juxta decisionem punctualem Rotæ Romanæ 127. part. 6. recent. ubi reprobat contraria Surdi sententia decis. 322.

5 Sed verius est, in casu proposito, jus fuisse quæsitum liberis tanquam hæredibus: Primò, quia in dubio præsumendum est stipulationem factam fuisse pro filiis tanquam hæredibus, cum stipulatio ista sit utilior patri, & liberis: Mart. consil. 72. n. 9. & 10. Peregr. de fideicom. art. 3. n. 15.

6 Secundò, quia donatio facta fuit filio ipsi propter dilectionem patris erga eundem, nec Suorum mentio facta fuit in parte dispositiva contractus, sed in parte executiva. Ad hoc enim ut jus liberis fuerit quæsitum uti liberis, oportet dispositionem conferri æquè principaliter in patrem & liberos, nec satis est quod verba executiva dirigantur ad ipsos: Lond. Bell. consil. 43. n. 8. & consil. 44. n. 1. & seqq. & consil. 209. n. 19.

7 Et hæc ratio satisfacit ad dictam decisionem Rotæ Romanæ 127. p. 6. recent. quia ibi donatio æquè principaliter & dispositivè facta erat patri & filiis contemplatione matrimonii. Quod in casu proposito non ita se habet. Faciunt tradita per Thesaur. jun. lib. 2. quest. forens. 95. n. 18.

8 Unde non immeritò donationes contemplatione certi matrimonii factas transire ad quoscunque etiam extraneos hæredes, tradunt Guido Pap. decis. 147. & post ipsum Pascal. de patr. potest. part. 2. cap. 4. num. 38. & bene Navar. lib. 1. quest. forens. 83. num. 9. Thesaur. jun. lib. 4. quest. for. 2. Intelligendo tamen juxta per nos notata c. 102. n. 10. & cap. 168. num. 15. & sequentibus.

9 Et supradicta multò magis procedunt, stante emancipatione dicti filii, quæ facit ut bona per patrem ipsi donata deveniant ad liberos tanquam extraneos, & non imputentur per ipsos in legitimam, sibi mortuo patre debitam super bonis avi: ut docet Mangil. in tract. de imput. quest. 18. n. 33. Thesaur. decis. 237. num. 14.

Neque obstat quod tempore donationis filius fuerit constitutus sub patria potestate.

10 Quia sufficit quod emancipatio postea facta fuerit, ad hoc ut liberi eximantur ab imputatione: Grass. in §. legitima, quest. 24. num. 8. quem sequitur Mangil. d. quest. 18. num. 44.

Non obstat etiam, quod postea pater in eodem contractu mandaverit alias summas per eum donatas, liberas esse ab omni imputatione dicto filio donatario, & suis; & per consequens tacite voluisse alias summas donatas imputari.

11 Quia, quidquid sit de hoc argumento & ejus efficacia, si bene verba donationis attendantur, potius arguunt contrarium. Siquidem non fuit dictum quod alias summe essent immunes à collatione nepotum, sed solum immanitas restricta est ad personam filii: ibi, *aux droits que ledit fils & donataire a, & aura à l'advenir*, quia legitima & jura filii, non sunt legitima vel jura nepotum; debentur enim nepotibus jure proprio post mortem patris super bonis avi, quamvis nepotes cum patris concurrant, ut receptius testatur Thesaur. in ult. addit. ad decis.

237. lit. C. Merlin. de legit. lib. 1. tit. 2. quest. 1. c. 1. & lib. 2. tit. 2. quest. 2. n. 24. & 25.

CAPUT CXLV.

Quando filix dos fuit constituta intra conditionem solvenda, qua durante, intercessit dotis promissum fuit ad rationem sex pro quolibet centenatio, usque ad tempus seu ad conditionem præfixam; utroque luto matrimonio cum non possit dotem exigere, potest petere interesse contractum absque suspitione usurariae pravitatis. Maximè quando filix dos debetur loco legitimæ. In donatione bonorum liberorum ab omnibus debitis hæreditariis, utrum legitimæ comprehendatur.

S V M M A R I V M.

- 1 Fructus dotis non debentur soluto matrimonio, cessante onera matrimonii.
- 2 Si supersint liberi, fructus dotis debentur matri.
- 3 In hac questione contraria dantur Rotæ Romanæ decisiones, sed verior videtur sententia Danti Senatoris Leotardi.
- 4 Fructus dotis debentur uxori soluto matrimonio, quando ipsa fuit impedimentum capitis.
- 5 In materia interesse dotis in soluto, debet fieri differentia inter hæredes matris, & filii, qui dotem promissit.
- 6 Quando legatarius non potest exigere summatum, potest convenire de certo intercessu.
- 7 Quando Legatarius prohibetur exigere summa principalem, & interim illi legatarius summa nua, dicitur constitutus annuus redditus testamento legari potest.
- 8 Quando agitur de dote qua successit in loco legitimæ, fructus illius etiam soluti matrimonio uxori debentur.
- 9 Usura non potest considerari, ubi non additur verum, nec palliatum.
- 10 Creditores, & legitimarii debent actionem per rigere contra verum hæredem, non contra cessionarium, vel employem hæreditatis.
- 11 Legitima coarctatur appellacione successum datariorum.
- 12 Qui donavit bona, francs de toutes charges hæreditaires, censetur illa eximere a præstatione legitimarum.
- 13 Legitima est as alienum, & loco arri dicitur trahitur.

AVia materna una cum patre & matre illi illi dotem, & pro ea futuro ejus marito constituta sex millium scutorum, solvendorum videlicet in pecunia numerata, vel annuis censibus; reddenda verò, nempe 2000. scuta post obitum constituentium, pro qua tenebuntur in solidum vere pensionem annuam ad rationem sex pro quolibet centenatio; residuos autem mille annos post obitum dictæ matris absque aliquo intercessu, pendente vita ejusdem matris.

Deinde in contractu donationis causa mortis præfixa per dictam filiam; inter cetera, ipsa, et ipsi omnes sui liberi, & liberorum liberi decedentes

fine libetis, donavit patri suo summam 3000. scutorum sibi adhuc debitam pro residuo suae dotis, & ad hos fines voluit quod dicta summa patri suo donata remaneat in manibus ipsius patris sui, absque eo quod possit extinguere in totum, aut in parte, vna cum ejus pensione currenti usque ad matrimonium dictorum suorum liberorum, praemortientem ipsis eiusdem filiae marito, & non alias.

Denique per transactionem initam inter haeredem dictae filiae & fratrem ipsius, haeres filiae renuntiat omnibus iuribus sibi competentibus super hereditate ipsius, mediantibus promissionibus sibi per dictum fratrem defunctae factis, & in ipsa transactione contentis, cum clausulis opportunis cessionis & translationis iurium. Promittitque haeres praedictus eundem fratrem releuare, & indemnem seruare a summis in dicto contractu expressis, & de toutes autres debtes & charges de l'heritage de ladite Damoiselle, ensemble de la substitution apposee au testament d'icelle.

Et supposito in facto, quod dictus pater a quatuor dumtaxat annis, vel circiter, vita functus sit, praemortuis aliis dotis promissoribus.

Quaeritur in primis, vtrum successores dictae filiae, cui dos fuerat constituta, possint petere fructus dictorum trium millium scutorum, decursos a die dicti matrimonii materni in hunc usque diem.

Secundo, vtrum creditores & legitimarii possint agere contra dictum fratrem successorem, seu emporem hereditatis praedictae.

Tertio, vtrum cessio & remissio hereditatis facta dicto fratri, cum clausula, *franche de toutes autres debtes, & charges hereditaires*, ipsum eximat & liberet a solutione legitimarum.

Quod attinet ad primam quaestionem, vt certa ab incertis faceremus, clarum est in primis, quod interesse duorum millium scutorum in dicto contractu promissorum debitum fuit marito, quamdiu durauit matrimonium, in compensationem onerum eiusdem matrimonii, iuxta textum in cap. *salubriter de usuris*. Secundo certum etiam est, quod interesse mille scutorum promissorum per matrem, non debetur durante vita ipsius, stante pacto expresso, quod dicta summa deberetur post ejus obitum, sine aliquo interesse.

- 1 Tota igitur difficultas consistit in pensionibus decursis soluto matrimonio, quia tunc temporis cessant onera matrimonii, quamuis supersint liberi: ex Gratian. *discept. forens. cap. 427. & cap. 244. n. 15. 16. & 17.* cum pluribus aliis qui allegari possent.
- 2 † Tamen si adsint liberi, quod fructus dotis soluto matrimonio debeantur marito, probat Leotard. videndus de *usuris*, q. 30. n. 19. & multis sequentibus, usque ad 27.

- 3 Sed contra tenuit Rota apud Fenzon. ad statut. Urb. *decis. 91. per totam*: etiam stante conuentione expressa. Stantibus autem contrariis Rotae decisionibus, Ego potius adhaerere sententiae Domini Senatoris Leotardi, qui optimis rationibus suam opinionem corroborat.

In casu autem proposito, verius videtur successores vxoris esse fundatos in petitione dicti interesse, cum de eo facta fuerit expressa conuentio in contractu dicti matrimonii; quae conuentio non fuit limitata ad tempus constantis matrimonii, sed potius ad tempus vitae illorum trium qui dotem constituerant, nempe patris, matris, & auiae; qui omnes, vel ipsorum aliquis, poterant superviuere post tempus soluti matrimonii, prout in effectu dictus pater superuixit per multos annos

Sanlegerii *quasi. & resol. civil. T. II. P. II.*

post solutum matrimonium; & dicta promissio interesse duorum millium scutorum, relata ad tempus soluti matrimonii, debet etiam soluto matrimonio effectum suum producere: † quia de iure fructus dotis debentur etiam post dissolutum matrimonium, quando haeredes mulieris non poterunt dotem exigere, prout non poterant isto casu, cum dilatio esset assignata ad soluendum post mortem trium constituentium. Et in istis terminis non procedit doctrina in contrarium proposita, vt bene explicat idem Gratian. in *addit. ad dictum cap. 427. in fine illius voluminis*: & iterum *cap. 920. per tot. Rot. decis. 59. parte 4. recent. & decis. 106. numero 8. 9. & 10. parte 3. recent.* † vbi ostenditur, fieri debere differentiam inter haeredes mariti, qui tenentur dotem restituere, & non possunt de certo interesse conuenire; & eum qui est debitor dotis, qui voluit habere dilationem ad soluendum: & idem cum pendente dilacione dos peti nequeat, potest de certo interesse conueniri, & illud exigi per dotis creditorem, absque eo quod in sorte computetur.

Supradicta confirmantur ex eo, quod etiam post mortem dictae vxoris non solum duo millia scuta, sed etiam mille scuta post ejus obitum promissa, peti non poterant quamdiu vixit Pater, vnus ex dotis promissoribus, tum ex dispositione contractus matrimonialis, tum & fortius ex donatione causa mortis facta per vxorem, vbi expresse voluit quod tota summa trium millium scutorum, tam quoad sortem principalem, quam quoad pensionem currentem, remaneret inextinguibilis usque ad matrimonium suorum liberorum, & sic cum filius aliquis ex illo coniugio nondum sit matrimonio copulatus, solum pensionem currentem exigere poterat virtute dictae donationis. Porro certum est, quod quando Legatarius non potest sortem exigere, licitum est ipsi conuenire de certo interesse: vt ostendit Lup. in *tract. de usur. comment. 1. §. 4. n. 72.* Sord. de *aliment. tit. 8. q. 29. n. 6. & consil. 23. n. 12. D. Leotard. de usur. quasi. 18. n. 23.*

Et hoc casu dicitur constitutus annuus redditus 7 testamento, seu vltima voluntate; & ideo validus, quia potestas extinguendi collata est parti. Gasp. Roderic. de *ann. reddit. lib. 3. quasi. 6. numero 7. vers. sed falsa*, Duard. de *consil. in proem. quasi. 26. numero 72.*

Concurrunt etiam hoc in casu duo alia fundamenta consideratione digna. Primo, quia agitur de minore, ad cuius fauorem debitor constituitur in mora absque vlla interpretatione, *in minorum. C. in quib. caus. restit. non est neccss. & ibi Doctores.* † Secundo, quia tractatur de dote, quae subrogatur in locum legitimae, cuius fructus debentur a die mortis, etiam si legitima consistat in pecunia, cum sit subrogata loco bonorum, ex quibus debitor fructus percipit: ex notatis per Gratian. *discept. forens. capite 759. numero 2.* adeo vt pro huiusmodi dote subrogata loco legitimae, fructus debeantur tanquam ex legitima, non solum usque ad concurrentiam legitimae, verum etiam in eo quod excedit legitimam: iuxta sententiam Marefcot. *lib. 1. resol. 73. numero 5. Mant. de coniect. lib. 11. tit. 23. num. 22. & 23.*

Neque potest considerari aliqua usura, cum nulum adsit mutuum, neque verum, neque palliatum; sed dicti fructus debeantur ex mera liberalitate promissorum dotis, inter quos duo erant promissores extranei, hoc est ad dotandum minime obligati, qui ad utrumque teneti vouerunt, nempe ad

K

dotem

110 Petri Francisci de Tonduti Sanlegerii,

dotem & ad fructus; & idem ad utrumque tenentur, & cogi possunt, ut explicat Rota d. decis. 106. parte 3. recent.

10 Ad secundam questionem Respondetur, creditores & legitimarios posse & debere agere contra verum heredem, non autem contra emptorem, vel cessionarium hereditatis; quia qui semel fuit heres, nunquam desinit esse heres: & hoc procedit etiam in fortioribus terminis, nempe quando cessionarius hereditatis promississet heredem servare indemnem à molestiis creditorum, ut determinat Cardin. Tusch. in verbo, hereditas, conclus. 26. num. 3. & probatur in l. 2. C. de heredit. vel act. vendit. Tusch. ubi sup. conclus. 46. n. 4. Sed in omnem casum, certum est quod cedens tenebitur releuare, & indemnem servare emptorem hereditatis ab omni molestia erga dictos creditores.

11 Ad tertiam questionem Respondetur, quod stante promissione, quod bona erunt libera ab omnibus & quibuscunque oneribus hereditariis, talis propositio sic intelligenda est, ut comprehendat etiam immunitatem à solutione legitimarum: quia appellatione onerum, comprehenduntur ea omnia quae de bonis detrahi possunt, ex notatis per Peregr. de fideicom. art. 4. in princ. ubi explicat onera

12 hereditaria, videlicet res alienum, & alia similia. † Sed magis in specie loquendo de donatione, in qua facta fuit mentio des charges hereditaires, Maynard. lib. 2. quest. 93. per tot. & maxime num. 2. versic. & à la vérité. Quod si hoc procedit ubi adest mentio sola onerum hereditarium, multò magis locum habere debet, dum immunitas promissa fuit non solum ab omnibus oneribus, sed etiam ab omnibus debitis, & ab omnibus substitutionibus, cum verbis amplissimis, prout in casu isto: † quia legitima habetur loco res alieni, & tanquam res alienum detrahitur: Roland. consil. 39. n. 24. & 25. vol. 3. cum similibus. In hoc negotio subspecta fuit partium concordia.

CAPUT CXLVI.

Alimenta filio spurio debentur à patre, & illius successoribus causam lucrativam habentibus, usque ad concurrentiam bonorum, quorum taxatio fieri debet, non iuxta simplicem necessitatem, sed habita etiam ratione qualitatis & facultatis patris; idque pro ipso filio, eiusque familia. Quid si legatum spurio factum fuerit pro vna vice soluendum? Aliaque quamplurima circa hæc alimenta scitu necessaria proponuntur.

S V M M A R I V M.

- 1 Spurio debentur alimenta super bonis paternis, de iure Canonico.
- 2 Ius alimentorum spuris iure natura debitorum minui non potest, nec pacto, nec consuetudine, nec statuto.
- 3 In materia alimentorum non debet fieri differentia inter legitimos, & illegitimos.
- 4 Ampliatur ut procedat, etiam si ageretur de filio vnius Monialis.
- 5 Non solum pater, sed etiam illius heredes, & suc-

cessores tenentur alimenta prestare spurio, quæ ad concurrentiam bonorum titulo lucrativum habitorum.

6 Alimenta spurii non ad simplicem necessitatem restringenda sunt, sed taxanda iuxta qualitatem & dignitatem patris.

7 In taxandis spurii alimentis non est consideranda industria filii.

8 Industria, cuius utilitas pendet ex arbitrio patris, veluti in Doctore, & similibus, non est considerabilis in taxatione alimentorum, propter incertitudinem.

9 Expense pro familia, famulis, & aliis necessariis, veluti Medicis, & similibus, considerantur in taxatione alimentorum.

10 Si pater filio spurio legatum fecerit una vice soluendum, consideranda sunt alimenta, pactatum in l. hereditatum, si ad legatum.

11 In eo qui non attingit annum viginti, considerantur alimenta triginta annorum, iuxta d. l. hereditatum.

12 Quando agitur de spurio qui uxorem prodestitutus est, in taxatione alimentorum habenda est ratio futura uxoris, & familia.

13 Debet etiam haberi ratio omnium ad humanam vitam necessariorum.

14 Filio spurio cum patre litiganti alimenta ex patris substantia prestanda sunt.

Vt quidam Nobilis possessor Officium in domo Regis Christianissimi, decessit ab aliquot annis, nullis relictis legitimis liberis; sed tantum unico filio suo illegitimo, pater matrem, quam in domo sua per vnum annum cum filiis retinuit, eandemque gravidam suis opibus sustentam, in monasterio mulierum penitentium collocavit, & aluit, ipsi singulis mensibus alimenta convenientia pecuniâ persolvendo, eamque patris prout matrem apud quamdam aliam mulierem remissam quam peperit dictum filium, in sacris sanctibus, vnum ex ipsius Patris consanguineis levatum, in libro Baptismali sub patris nomine baptizatum, postea vero curâ & expensis dicti patris nutritum & elevatum; successivè autem apud quamdam patris colonum, & postea continuò patris impensis partim sponte, partim mandato patris nutritum.

Modò dictus adolescens petiit se mancipem quasi possessione percipiendi alimenta super bonis paternis, iuxta dispositionem juris Canonici in eo cum haberet, de eo qui duxit in matrimonium, quamvis adult. non obstante legato quingentorum librarum sibi facto in testamento paterno sub filii nomine: quod quidem legatum dictus adolescens petiit tanquam minus tenue & factum sub alio nomine.

Non potest dubitari, quin dicto adolescenti debeantur alimenta, ex his quæ in facto patris percipiendi fuerint, atrenâ potissimum dicta quali percipiendi illa percipiendi.

Sed tota difficultas versatur circa taxationem dictorum alimentorum, quæ licet nigra ex parte ex Iudicis arbitrio dependere videatur, tamen illud arbitrium debet esse à iure regulatum, ideo sequentia consideranda sunt, & taxanda.

Primo, quod de iure alimenta debentur tantum filiis naturalibus & legitimis, sed etiam illegitimis & spuris, ex æquitate Canonica: per d. cap. cum haberet: per quem textum ita est.